

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] oporteat restituere eum, qui accepit? 6

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

quo posset, & deberet aliquis, etiam auferre aliena, ut patri subueniret.

Ad quintum dicendum, quod praelatus potest rem ecclesie surripere tripliciter. Vno modo, si rem ecclesie non sibi deputatam, sed alteri, sibi usurparet, puta si Episcopus usurparet sibi rem capituli. Et tunc planum est, quod debet restituere, ponendo in manus eorum, ad quos de iure pertinet. Alio modo, si rem ecclesie suae custodiz deputatam in alterius dominium transferat, puta consanguinei vel amici. Et tunc debet restituere Ecclesie, & sub sua cura habere, ut ad successorem perueniat. Tertio modo potest praelatus surripere rem Ecclesie solo animo, dum scilicet, incipit habere animum possidendi eam ut suam, & non nomine ecclesie: & tunc debet restituere, talem animum deponendo.

ARTIC. VI.

Utrum teneatur semper restituere ille qui accepit?

Ad sextum sic proceditur. Videtur, quod non teneatur semper restituere ille qui accepit. Per restitutionem enim reparatur aequalitas iustitiae, quae consistit in hoc, quod subtrahatur ei, qui plus habet, & detur ei qui minus habet. Sed contingit quandoque, quod ille qui rem aliquam subtraxit alicui, non habet eam, sed deuenit ad manus alterius. Ergo non tenetur ille restituere qui accepit, sed alius qui rem habet.

349

¶ 2 Præterea, Nullus tenetur crimen suum detegere. Sed aliquando aliquis restitutionem faciendo, crimen suum detegit: ut patet in furto. Ergo non semper tenetur ille qui abstulit, restituere.

¶ 3 Præterea, Eiusdem rei non est multoties restitutio facienda. Sed quandoque multi simul rem aliquam surripiunt, & vnus eorum eam integrè restituit. Ergo non semper ille qui accepit, tenetur ad restituendum.

SED contra, ille qui peccauit, tenetur satisfacere. Sed restitutio ad satisfactionem pertinet. Ergo ille

ille qui abstulit, tenetur restituere.

RESPONDEO dicendum, quòd circa illum, qui rem alienam accepit, duo sunt consideranda: scilicet ipsa res accepta; & ipsa acceptio. Ratione autem rei tenetur eam restituere, quandiu eam apud se habet: quia quod habet ultra id quod suū est, debet ei subtrahi, & dari ei cui deest, secundum formam communitati iustitiæ. Sed ipsa acceptio rei alienæ potest tripliciter se habere. Quandoque enim est iniuriosa, scilicet contra voluntatem existens eius, qui est rei dominus, ut patet in furto & rapina. Et tunc tenetur ad restitutionem, non solum ratione rei, sed etiam ratione iniuriosa actionis, etiam si res apud ipsum non remaneat. Sicut enim qui percussit aliquem, tenetur recompensare iniuriam passio, quāuis apud ipsum nihil maneat: ita etiā qui furatur vel rapit, tenetur ad recōpensationem damni illati, etiam si nihil inde habeat; & ulterius pro iniuria illata debet puniri. Alio modo aliquis accipit rem alterius in utilitatem suam absque iniuria, cum voluntate scilicet eius, cuius est res: sicut patet in mutuis. Et tunc ille qui accipit, tenetur ad restitutionem eius quod accepit, non solum ratione rei, sed etiā ratione acceptionis, etiam si rem amiserit. Tenetur etiā recōpensare ei, qui gratiā fecit: quod non fiet, si per hoc dānum incurrat. Tertio modo aliquis accipit rem alterius absque iniuria, non pro sua utilitate, sicut patet in depositis. Et idē ille qui sic accipit, in nullo tenetur ratione acceptionis: quin imò accipiendo, impedit obsequium. Tenetur autē ratione rei: & propter hoc si ei subtrahatur res absque sua culpa, nō tenetur ad restitutionem: secus autē esset si cum magna sua culpa rem depositam amitteret.

Ad primum ergo dicendum, quòd restitutio non ordinatur principaliter ad hoc, quòd ille qui plus habet, quā debet, habere desinat: sed ad hoc, quòd illi qui minus habet, suppleatur. Vnde in his rebus quæ unus potest ab alio accipere sine eius detrimento, non habet locum restitutio: puta cum aliquis accipit

pit lumen à candela alterius. Et ideò quamvis ille qui abstulit, non habeat id quod accepit, sed in alium fit translatum: quia tamen alter priuatur re sua, tenetur ei ad restitutionem, & ille qui rem abstulit ratione iniuriòsæ actionis, & ille qui rem habet ratione ipsius rei.

Ad secundum dicendum, quòd homo, etsi non tenetur crimen suum detegere hominibus, tenetur tamen crimen suum detegere Deo in confessione. & ita per sacerdotem, cui confitetur, potest restitutionem facere rei aliènæ.

Ad tertium dicendum, quòd quia restitutio principaliter ordinatur ad remouendum damnù eius, à quo est aliquid iniuste ablatum: ideò postquã ei restitutio sufficiens facta est per vnum, alij non tenentur ei vltterius restituere, sed magis refusionem facere ei qui restituit; qui tamen potest condonare.

ARTIC. VII.

Utrum illi, qui non acceperunt, teneantur restituere?

Ad septimum sic proceditur. Videtur, quòd illi, qui non acceperunt, non teneantur restituere. Restitutio enim quadam pena est accipientis. Sed nullus debet puniri, nisi qui peccauit. Ergo nullus debet restituere, nisi qui accepit.

350
4. dif. 15.
7 1. a. 5.
2. 3.

¶ 2 Præterea, iustitia non obligat aliquem ad hoc, quòd rem alterius augeat. Sed si ad restitutionem teneretur non solum ille qui accepit, sed etiam illi qui qualitercumque cooperantur, augetur ex hoc res illius, cui est aliquid subtractum: tum quia sibi multoties restitutio fieret: tum etiã quia quandoque aliqui operam dant ad hoc, quòd aliqua res alicui auferatur, quæ tamen non ei auferatur. Ergo non tenentur alij ad restitutionem.

¶ 3 Præterea, Nullus tenetur se periculo exponere ad hoc, quòd rem alterius saluet. Sed aliquando manifestando latronem, vel ei resitendo, aliquis periculo mortis se exponeret. Non ergo tenetur aliquis